

Vergaderjaar 2014–2015

32 827

Toekomst mediabeleid

Nr. 69

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 9 januari 2015

De vaste commissie vpoor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de brief van 24 september 2014 over het besluit Commissariaat voor de Media tot vaststelling van nieuwe tarieven programmagegevens van de NPO 2014–2015 en onderzoeksrapport Analyse ten behoeve van Prijsstelling Programmagegevens 2014–2015 (Kamerstuk 32 827, nr. 64).

De vragen en opmerkingen zijn op 15 december 2014 aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voorgelegd. Bij brief van 8 januari 2015 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Wolbert

Adjunct-griffier van de commissie,
Bosnjakovic

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het genoemde besluit. Deze leden hebben hierover nog wel enkele vragen.

De leden constateren dat het Commissariaat voor de Media de hoogte van de nieuwe tarieven voor programmeergegevens baseert op een waardering uit een rapport uit juli 2014, waarin nog niet het tussenvonnis van het Gerechtshof Amsterdam van 20 mei 2014¹ in een zaak tussen de Telegraaf en de NPO is meegenomen. Kan de Staatssecretaris toelichten in hoeverre deze uitspraak, die bepaalde dat programmeergegevens niet (langer) beschermd zijn onder auteursrechten of de geschriftenbescherming, gevolgen zou moeten hebben voor de hoogte van de tarieven?

De leden zien graag nader toegelicht in hoeverre de Staatssecretaris de aanbeveling uit het rapport uit juli 2014 overneemt om de vervolgstappen van de verschillende betrokkenen te volgen, zodat de daadwerkelijke impact op de waarde van bandbreedtes en de afgeleide prijsstellingen nader bepaald kan worden in de toekomst. Is het Commissariaat voor de Media hier reeds mee bezig en wordt er een herberekening uitgevoerd? De leden vernemen graag in hoeverre er, volgens de Staatssecretaris, een markt en een marktconform tarief bestaan voor gegevens die zonder vergoeding kunnen worden overgenomen en gepubliceerd.

De leden van de D66-fractie hebben met verbazing kennisgenomen van het besluit van het Commissariaat voor de Media inzake de nieuwe tarieven van de programmeergegevens van de NPO voor 2014–2015 en willen de Staatssecretaris graag nog enkele vragen voorleggen.

De leden constateren dat het Commissariaat voor de Media nieuwe tarieven heeft vastgesteld voor de programmeergegevens van de NPO voor 2014 en 2015. Artikel 2.139 Mediawet verplicht de publieke omroep de programmeergegevens ter beschikking van derden te stellen, tegen een marktconform tarief. De genoemde leden willen daar graag een nadere toelichting op, gezien recente ontwikkelingen.

Ten eerste wordt in het tussenvonnis van het Gerechtshof Amsterdam van 20 mei 2014 gesteld dat de omroepprogrammeergegevens niet vatbaar zijn voor auteursrechtelijke bescherming, ook niet via de zogenaamde geschriftenbescherming. Ten tweede is bij de vaststelling van de nieuwe tarieven niet in ogenschouw genomen dat de geschriftenbescherming is vervallen. De genoemde leden vragen daarom een heldere, nadere toelichting, mede in het licht van het door de Staatssecretaris eerder gestelde: «Vervallen van de geschriftenbescherming zou eventueel wel van invloed kunnen zijn op de hoogte van de marktconforme prijs van de programmeergegevens. In dat geval kan het Commissariaat voor de Media hiermee rekening houden bij zijn periodieke herberekening van de marktconforme waarde.»² Waarom is de juridische uitspraak van het Gerechtshof van Amsterdam én het vervallen van de geschriftenbescherming niet meegenomen bij de berekening van de nieuwe tarieven? Gaat u daarover het gesprek aan met het Commissariaat voor de Media, of denkt u aan andere maatregelen om dit recht te zetten? Is een marktconforme vergoeding voor rechtenvrije programmeergegevens niet gelijk aan nul? Of zou dit in ieder geval niet maximaal een vergoeding mogen zijn voor gemaakte kosten voor de verzameling en aanlevering, zo vragen deze leden.

Graag ontvangen de genoemde leden tevens een toelichting op de vraag hoe de nieuw vastgestelde tarieven te rijmen zijn met het Open Data beleid van de overheid, waarbij het uitgangspunt is om informatie die met publieke middelen is gegenereerd zoveel mogelijk gratis toegankelijk te maken.

¹ <http://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHAMS:2014:1798>

² Ahangsel Handelingen II 2013/14, nr. 1445

Tot slot vragen de leden of de Staatssecretaris bereid is de marktconforme prijs van de programmagegevens opnieuw te berekenen, waarbij rekening wordt gehouden met de feiten dat er geen auteursrecht rust op programmagegevens en dat de geschriftenbescherming is vervallen.

II Reactie van de Staatssecretaris

Graag dank ik de leden van de VVD en de D66 voor hun inbreng. Ik ga hieronder in op de door hun gestelde vragen.

De leden van de VVD hebben gevraagd in hoeverre de uitspraak van het Gerechtshof te Amsterdam van 20 mei 2014, gevolgen zou moeten hebben voor de hoogte van de tarieven.

Ik wil allereerst benadrukken dat de desbetreffende gerechtelijke uitspraak een tussenvonnis betreft waarop nog een eindvonnis zal volgen. Het vervallen van auteursrechtbescherming voor programmagegevens staat derhalve nog niet definitief in rechte vast. Pas als deze uitspraak in rechte vast komt te staan zullen de lange termijneffecten daarvan op de marktwaarde van programmagegevens kunnen worden onderzocht.

Het Commissariaat voor de Media (verder: CvdM) gebruikt drie «methodieken» voor de berekening van de verplichte tarieven voor programmagegevens van de Nederlandse Publieke Omroepen:

1. De kostenbenadering: De kostprijs die de omroepen maken om programmagegevens beschikbaar te stellen,
2. De inkomstenbenadering: De inkomsten die uitgeverijen genereren met de programmagegevens (dit bepaalt de hoogte van hun betalingsbereidheid),
3. De prijzen die door de commerciële omroepen in rekening worden gebracht voor levering van de programmagegevens.

De tussenuitspraak zou mogelijk invloed kunnen hebben op de laatste twee methodieken.

Het is nu echter nog niet duidelijk of deze invloed er is en of deze zal leiden tot een hogere, dan wel een lagere marktwaarde van de programmagegevens.

De betalingsbereidheid kan afnemen doordat uitgeverijen verwachten dat hun gidsen minder zullen gaan opbrengen, bijvoorbeeld omdat de programmagegevens vrijelijk gekopieerd kunnen worden door concurrerende aanbieders. Anderzijds zou de betalingsbereidheid kunnen toenemen omdat een uitgever die als eerste beschikking krijgt over de programmagegevens deze gegevens kan doorverkopen aan andere uitgevers.

Voorgaande kan alleen worden gemeten uit de reactie van de marktspelers op de tussenuitspraak die niet door het wettelijke tarief zijn gereguleerd, te weten de commerciële omroepen en de (gids-)uitgeverijen.

Ten tijde van het vaststellen van de programmagegevens door het CvdM in de Regeling tarieven programmagegevens 2014 is een dergelijke verandering in betalingsbereidheid en daarmee de tarieven echter in de praktijk niet gemeten.

De leden van de D66 hebben gevraagd waarom deze uitspraak én het vervallen van de geschriftenbescherming niet is meegenomen bij de berekening van de nieuwe tarieven.

Ook hebben zij gevraagd of ik daarover het gesprek aan zal gaan met het Commissariaat voor de Media, of aan andere maatregelen denk om dit recht te zetten.

De uitspraak, evenals het vervallen van geschriftenbescherming is wel meegewogen bij de totstandkoming van de tarieven, maar had destijds nog niet tot zodanige consequenties geleid dat een één op één oorzaak-gevolg relatie kon worden gemeten. De huidige verplichte tarieven zijn marktconform vastgesteld, afgemeten naar de op dat moment *feitelijk* gesloten transacties tussen de commerciële omroepen en uitgeverijen. Ik ga hierover derhalve niet het gesprek aan met het CvdM, noch denk ik aan maatregelen om dit recht te zetten.

De leden van de VVD hebben gevraagd in hoeverre er een markt en een marktconform tarief bestaan voor gegevens die zonder vergoeding kunnen worden overgenomen en gepubliceerd De leden van de D66 hebben gevraagd of een marktconforme vergoeding voor rechtenvrije programmeergegevens niet gelijk zou moeten zijn aan nul, of ieder geval niet maximaal een vergoeding zou mogen zijn voor gemaakte kosten voor de verzameling en aanlevering.

Het vervallen van auteursrechtelijke bescherming zal niet betekenen dat de marktwaarde per definitie gelijk aan nul wordt. De gegevens vormen immers een economisch te waarderen grondstof om een product (een commercieel te exploiteren gids) in de markt te zetten. Ook verplicht het vervallen van auteursrechtelijke bescherming de omroepen niet om de programmeergegevens actief tijdig beschikbaar te stellen. De tijdige beschikbaarstelling van de programmeergegevens is derhalve ook een eigenstandige dienst die een bepaalde marktwaarde vertegenwoordigt. Hiervoor bestaat dan ook een markt en een marktconform tarief.

De D66 fractie heeft gevraagd om een toelichting op de vraag hoe de nieuw vastgestelde tarieven te rijmen zijn met het Open Data beleid van de overheid, waarbij het uitgangspunt is om informatie die met publieke middelen is gegenereerd zoveel mogelijk gratis toegankelijk te maken.

Het open databeleid geldt wettelijk gezien alleen voor bestuursorganen en behelst dat zij hun informatie (proactief) openbaar moeten maken, tenzij er zwaar wegende gronden voor zijn om dit niet te doen.

De programmeergegevens vallen onder informatie van de publieke omroepen. Publieke omroepen zijn geen bestuursorganen. Daarom is het open databeleid niet op de programmeergegevens van toepassing.

De leden van de VVD zien graag nader toegelicht in hoeverre ik de aanbeveling uit het rapport uit juli 2014 overneem om de vervolgstappen van de verschillende betrokkenen te volgen, zodat de daadwerkelijke impact op de waarde van bandbreedtes en de afgeleide prijsstellingen nader bepaald kan worden in de toekomst. Ook vragen zij of het Commissariaat voor de Media hier reeds mee bezig is en of er een herberekening wordt uitgevoerd?

Ik heb de aanbeveling uit het rapport uit juli 2014 overgenomen en het CvdM gevraagd de vervolgstappen van de verschillende betrokkenen te volgen, zodat in kan worden gespeeld op de mogelijke effecten die voortvloeien uit het tussenvonnis. Het CvdM heeft het voornemen hier in het begin van 2015 een onderzoek naar te laten verrichten. Dit onderzoek dient als «pre-onderzoek» in aanloop naar een onderzoek ter vaststelling van nieuwe tarieven in de tweede helft van 2015.

Tot slot vragen de leden van D66 ik bereid ben de marktconforme prijs van de programmeergegevens opnieuw te berekenen, waarbij rekening wordt gehouden met de feiten dat er geen auteursrecht rust op programmeergegevens en dat de geschriftenbescherming is vervallen.

Pas indien in rechte komt vast te staan dat programmegegevens definitief niet meer auteursrechtelijk zijn beschermd, zal het CvdM daar rekening mee kunnen houden bij de berekening van de nieuwe tarieven. Immers zal pas dan duidelijk kunnen worden wat de daadwerkelijke impact daarvan zal zijn op de belangrijke graadmeter voor de marktwaarde: de transacties tussen commerciële omroepen en hun afnemers. Daarnaast kan pas dan duidelijk worden wat het vervallen van auteursrechtbescherming betekent voor de bereidheid van uitgevers van gidsen om programmegegevens van de publieke omroep af te nemen tegen de thans vastgestelde prijzen. Ik ben daarom voornemens versneld een nieuw onderzoek te laten uitvoeren indien en zodra het vervallen van auteursrechtbescherming in rechte komt vast te staan. Tot dit tijd vraag ik het CvdM wel al om het gedrag van de commerciële marktspelers te volgen.